

VN/70/2026
VN/70/2026-UM-3

12.02.2026

Ulkoministeriön lausunto passi- ja henkilökorttilain muuttamista koskevasta hallituksen esityksestä

Sisäministeriö on pyytänyt ulkoministeriöltä lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta koskien passi ja henkilökorttilain muuttamista.

Esityksessä esitetään passin ja henkilökortin enimmäisvoimassaoloajan pidentämistä kymmeneen vuoteen. Alaikäiselle myönnettävä passi ja henkilökortti olisi voimassa kuitenkin enintään viisi vuotta.

Ulkoministeriö pitää esitystä passien ja henkilökorttien enimmäisvoimassaolon pidentämisestä kymmeneen vuoteen erittäin tervetulleena ja kannatettavana. Ulkoministeriö on omalta osaltaan esittänyt passin voimassaoloajan pidentämistä kymmeneen vuoteen useassa eri yhteydessä.

On vaikea etukäteen ennakoida ja arvioida sitä, kuinka paljon kymmenen vuoden passin käyttöönotto vaikuttaisi hakemusmääriin Suomen edustustoissa ja kunniakonsulaateissa. Todennäköistä on, että kausivaihtelut tulisivat koskemaan myös Suomen edustustoja kuten Suomessa poliisilaitoksia. Vastaavasti voidaan arvioida, että pidemmällä aikavälillä hakemusmäärät laskisivat myös Suomen edustustoissa matalammalle tasolle. Ottaen kuitenkin huomioon, että lupahallintoon liittyvät palvelut ovat Suomen edustustoissa vain yksi osa konsulipalveluja, voidaan arvioida, ettei yksistään passin ja henkilökortin voimassaoloajan pidentämisellä ole vaikutusta Suomen edustustojen henkilöresursseihin. Ulkoministeriö korostaa tässä yhteydessä vaikean ennustettavuuden vuoksi jälkikäteisen arvioinnin merkitystä.

Esityksessä esitetään, että passia ulkomailla hakevalle Suomen kansalaiselle, jolla on kotikuntalain (201/1994) 2 §:ssä tarkoitettu kotikunta Suomessa, voitaisiin Suomen edustustoissa myöntää passi enintään 12 kuukaudeksi. Säännöksellä pyritäisiin ehkäisemään ehdotetun kasvokuvaan liittyvän sääntelyn kiertäminen asioimalla Suomen ulkomaan edustustoissa ja keskittämään Suomessa vakituisesti asuvien kansalaisten hakemukset poliisille, mikä myös olisi omiaan keventämään edustustojen lupatehtäviä. Rajausta ei vaikuttaisi oikeuteen saada akuuttiin tarpeeseen myönnettävä matkustusasiakirja kuten hätäpassi tai väliaikainen passi.

Ulkoministeriö toteaa, että ehdotettu rajausta kymmenen vuoden voimassaoloaikaan on hallituksen linjauksen mukaisesti perusteltu asiakirjaturvallisuuden kannalta riippumatta siitä, miten valokuvaus Suomessa tullaan toteuttamaan. Asiakirjaturvallisuuden näkökulmasta voidaan arvioida, että jo nykyisin Suomessa valokuvaamojen poliisille välittämien kuvien osalta voidaan niiden aitous varmistaa paremmin kuin paperivalokuvan osalta. Ulkoministeriöllä ei kuitenkaan tällä hetkellä ole mahdollisuuksia järjestää kasvokuvan ottamista kaikissa ulkomaan edustustoissa, minkä vuoksi esityksessä esitetty paperivalokuvan käyttö Suomen edustustoissa on perusteltu. Ulkoministeriö myös katsoo, että

esitetyllä voimassaolon rajauksella saattaisi olla vaikutusta myös siihen, että ulkomailla pysyvästi asuvien Suomen kansalaisten tiedot väestötietojärjestelmään päivitetäisiin aiempaa aktiivisemmin kansalaisten toimesta. Tällä olisi positiivisia vaikutuksia väestötietojärjestelmän ajantasaisena pitämiselle.

Ulkoministeriö kuitenkin toteaa, että hallituksen esityksen sivulla 18 mainitaan, että passin voimassaolon rajaaminen 12 kuukauteen kotikunnan perusteella ”ei koskisi Suomen valtion palveluksessa olevia henkilöitä eikä sellaisia henkilöitä, jotka työskentelevät sellaisessa monenvälisessä järjestössä, johon Suomi kuuluu”. Ulkoministeriön virkahenkilöiden perheenjäsenet lähtevät usein mukaan maailmalle, eivätkä kaikki välttämättä vieraile lomakaudella juuri Suomessa. Sen vuoksi ulkoministeriö pitäisi myös perheenjäsenten sisällyttämisen tämän poikkeuksen piiriin harkinnan arvoisena.

Ulkoministeriö korostaa tarvetta informoida esitetystä poikkeuksesta riittävästi, jotta tieto siitä, millä edellytyksin kymmenen vuoden passia voidaan hakea Suomen edustustoissa, saavuttaisi mahdollisimman monen ulkosuomalaisen.

Ulkoministeriö pitää myös kannatettavana sitä, että esityksessä on otettu huomioon Suomen edustustojen käsittelemät alaikäisten passi- ja henkilökorttihakemukset. Huoltajien kuuleminen henkilökohteisesti edustustossa tai tunnistautumalla vahvasti, saattaa olla ulkomailla mahdotonta, minkä vuoksi ulkoministeriö pitää perusteltuna säilyttää voimassa oleva käytäntö huoltajien kuulemisessa Suomen edustustoissa.

Esityksessä esitetään diplomaattipassin ja virkapassin voimassaoloajaksi kuusi vuotta asiakirjan myöntämispäivästä ja että diplomaattipassi ja virkapassi voidaan erityisestä syystä myöntää kuutta vuotta lyhyemmäksi ajaksi. Voimassaolon rajaamista kuuteen vuoteen on esityksessä perusteltu sillä, että kyseiset passit myönnetään väliaikaisen aseman tai tehtävän perusteella. Voimassaoloaika olisi kuitenkin vuoden nykysääntelyn mukaista pidempi, jolloin esimerkiksi tasavallan presidentille myönnettävä matkustusasiakirja voisi olla voimassa koko virkakauden.

Suurin osa henkilöistä, joille myönnetään diplomaattipassi tai virkapassi, työskentelee kuitenkin pysyvästi ulkoministeriössä. Ulkomaankomennukset eivät ole merkittynä diplomaattipassiin tai virkapassiin eivätkä ne ole asemapaikkasidonnaisia. Muihin virkatehtäviin, jotka edellyttävät diplomaattipassia tai virkapassia, myönnetään kyseinen passi jo nykyisinkin siksi ajaksi kuin kyseinen tehtävä ajallisesti kestää. Näin ollen ulkoministeriö katsoo, ettei ole olemassa sellaisia turvallisuussyitä, jotka estäisivät myöntämästä kymmenen vuoden diplomaattipassia tai virkapassia henkilöille, jotka pysyvästi työskentelevät ulkoministeriössä.

Ulkoministeriö osallistuu mielellään esityksen jatkovalmisteluun.

Konsulipäällikkö

Jussi Tanner

Yksikön päällikkö

Anna Esko

VN/70/2026-UM-3

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: